СХВАЛЕНО
педагогічною радою
(протокол № 1 від 28.08.2026 р.
Голова педагогічної ради
_____ ПІП

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор
комунального закладу
«Вінницька початкова
школа № 5»
_____ Наталія КУЧМА
Наказ № __ від 28.08.2026 р

ОНОВЛЕНЕ
ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЮ НАСИЛЬСТВУ ТА ЖОРСТОКОМУ ПОВОДЖЕННЮ З ДІТЬМИ

!! Згідно: наказу МОН від 18 червня 2026 року № 961 (Про внесення ЗМІН…); !! ПОСТАНОВИ КМУ від 19.11.2025 р. № 1513; !!ПОСТАНОВОЮ КМУ від 04.06 2025 р. № 658

ВСТУП
I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ
I.1. Завдання Положення
I.2. Суб'єкти виконання Положення
II. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

III. ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ, БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) НАД ДІТЬМИ
3.1. Превентивні заходи
3.2. Заходи із виявлення та реагування на випадки насильства, жорстокого поводження з дітьми та булінгу (цькування)
3.3. Заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми
3.4. Заходи з моніторингу та оцінки виконання програми
3.5. Заходи з інформування
3.6. ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ ТА НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ І ПІДТРИМКИ

IV. ПРОЯВИ, ЯКІ СВІДЧАТЬ ПРО ВИПАДКИ НАСИЛЬТВА, БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)
4.3. Ознаками булінгу (цькування) є

V. ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МОЖЛИВИЙ ВИПАДОК НАСИЛЬСТВА БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)
VI. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ

VII. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

VIII. КОМІСІЯ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ НАСИЛЬСТВА, БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) ТА/АБО ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ
8.1. **Діяльність комісії, мета, завдання**
8.2. Обов'язки членів комісії
IX. ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ПИТАНЬ УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ

X. ПОРЯДОК УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ. ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ
Етапи проведення оцінки ризиків

XI. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ НАСИЛЬСТВУ, ЗОКРЕМА БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ), В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

XII. ВЗАЄМОДІЯ З УСТАНОВАМИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ У СФЕРІ УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

XIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

ВСТУП

Відповідно до Закону України «Про освіту», Конвенції ООН про права дитини, Закону України «Про охорону дитинства», згідно з:

- **«ПОРЯДОК реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми» Затвердженого Постановою КМУ від 19 листопада 2025 року № 1513);**
- **Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми затвердженої Постановою КМУ від 04.06.2025 №658 (далі – Типова програма);**
- **Порядку реагування на випадки булінгу (цькування) від 28.12.2019 № 1646 (в редакції наказу МОН від 18 червня 2026 року № 961);**
- **Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 року № 585;**
- **Порядку застосування заходів виховного впливу,** затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2020 року за № 112/34395(в редакції Наказу від 18 червня 2026 року № 961) у комунальному закладі «Вінницька початкова школа № 5» розроблено політику запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми, яка регулює стосунки між усіма учасниками освітнього процесу щодо питання захисту дітей від насильства та зловживань з боку однолітків і дорослих (батьків, опікунів або працівників закладу освіти). Політика закладу спирається на Статут закладу освіти, правила поведінки працівників і здобувачів освіти та відповідає чинному законодавству (стаття 173-4 кодексу України про адміністративні правопорушення).-

Положення визначає основні напрями, порядок організації та здійснення заходів щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми у закладі освіти, механізм реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми та механізми взаємодії учасників освітнього процесу та відповідальних установ.

Метою цього документа є створення безпечного, дружнього до дитини освітнього середовища, унеможливлення випадків насильства, забезпечення належного реагування та захисту прав і свобод дитини.

II. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

І.1. Це **Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми (далі – Положення)** спрямоване на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорстокого поводження з дітьми в комунальному закладі «Вінницька початкова школа № 5»;

- Положення розроблено на основі: **Порядку реагування на випадки булінгу (цькування)** від 28.12.2019 № 1646 (в редакції наказу МОН від 18 червня 2026 року № 961)**; Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми»; «ПОРЯДКУ реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми»,** Законів України: «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», "Про охорону дитинства", Сімейного кодексу України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»; Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми», який набрав чинності від 06 жовтня 2024 року; «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», інших нормативно-правових актів, що регулюють питання захисту прав дитини.

І.2. Завдання Положення:

- формування у працівників комунальному закладі «Вінницька початкова школа № 5» роботи з дітьми та молоддю відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;

- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- надання дітям інформації про їхні права та механізми захисту.

- підвищення обізнаності педагогічних працівників, дітей та батьків щодо питань протидії насильству та булінгу зокрема;

- забезпечення співпраці закладу освіти з органами соціального захисту, службами у справах дітей, правоохоронними органами та іншими установами.

І.3. Це Положення визначає:

- процедури, заходи та дії учасників колективу комунальному закладі «Вінницька початкова школа № 5», спрямованих на своєчасне подання і розгляд повідомлень про виявлені прояви та/або ознаки насильства, зокрема булінгу

(цькуванню), реагування на такі повідомлення, надання допомоги постраждалим особам, прийняття відповідних рішень, запобігання та протидію повторенню таких випадків. запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- порядок дій в комунальному закладі «Вінницька початкова школа № 5» щодо унеможливлення будь-яких видів насильства та жорстокого поводження з дітьми, створення безпечного, вільного від насильства середовища;
- механізм реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми в закладі, які сталися у приміщенні, на території закладу або під час заходів поза його межами, організатором (співорганізатором) яких є заклад освіти;
- запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства, забезпечення оперативного їх розгляду та реагування.

У зв'язку з цим запроваджується система моніторингу ефективності заходів із запобігання насильству та передбачено щорічне оцінювання ризиків щодо насильства в освітньому середовищі.

І.4. Суб'єктами виконання **Положення** з урахуванням Типової програми та Порядку реагування є **всі учасники освітнього процесу:** адміністрація, **учні, педагогічні та непедагогічні працівники, батьки або інші законні представники дитини,** волонтери та інші залучені фахівці, які контактують із дітьми школи**.**

ІІ. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

Терміни визначені у цьому Положенні вживаються у таких значеннях:

Безпечне освітнє середовище - сукупність умов у закладі освіти, що унеможливлюють заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливлюють вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Насильство – це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну

шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

Види насильства :

економічне насильство - форма насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

психологічне насильство - форма насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

сексуальне насильство - форма насильства, що включає будь- які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

фізичне насильство - форма насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Булінг (цькування) - психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу та яке порушує права, свободи, законні інтереси постраждалої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків;

кривдник — учасник колективу, який вчинив насильство, зокрема булінг (цькування), стосовно іншого учасника цього колективу;

постраждала особа — учасник колективу, стосовно якого вчинено насильство;

свідок — особа, яка була очевидцем насильства або якій відомі будь-які обставини, що стосуються випадку насильства;

учасники колективу — здобувачі освіти, працівники закладу освіти, інші особи залучені до освітнього процесу.
Спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу(цькування).
Сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку:кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).
Кібербулінг (насильство) - форма булінгу, що вчиняється за допомогою електронних засобів комунікації.
Протидія булінгу (насильству) - система заходів, що здійснюються керівництвом ліцею, а також іншими учасниками освітнього процесу, та спрямовані на припинення насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, а також на належне розслідування випадків насильства.

Інші терміни вживаються у значеннях, наведених у Законах України «Про освіту», «Про охорону дитинства», «Про соціальні послуги», «Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Порядку реагування на випадки булінгу»

ІІІ. ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ НАСИЛЬСТВУ, БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ) НАД ДІТЬМИ

3.1. Превентивні заходи:

• затвердити Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми. Використання Типової програми під час його розроблення є обов'язковим;
• затвердити форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини згідно з додатком 1 до Типової програми;
• затвердити форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з додатком 2 до Типової програми або ведення обліку внутрішніх інцидентів (повідомлень про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною) в інший спосіб за рішенням закладу освіти. У разі потреби керівник закладу освіти може визначати відповідальну особу, яка реєструватиме повідомлення в журналі обліку (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечуватиме його підготовку до розгляду;
• затвердження форми анкети анонімного опитування для дітей згідно з додатком 3 до Типової програми;
• інформувати учасників освітнього процесу про захист дітей від усіх форм насильства, зокрема домашнього насильства, експлуатації, булінгу, найгірших форм дитячої праці або інших проявів жорстокого поводження з дитиною;

• проводити оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності закладу освіти, вживати заходи, необхідні для їх усунення або мінімізації;
• враховувати ризики насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників закладу освіти.

3.2. Заходи із виявлення та реагування на випадки насильства, жорстокого поводження з дітьми та булінгу (цькування):

• організувати доступні та безпечні способи повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;

• оперативно реагувати за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми (далі – повідомлення).

3.3. Заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

• організувати тренінги, інші навчальні заходи для працівників та інших фахівців, які контактують з дітьми;

• організувати інформаційні сесії для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);

• залучати батьків, інших законних представників дитини (проводити батьківські збори, розповсюджувати інформаційні матеріали).

3.4. Заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:

• забезпечити регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);

• збирати інформацію для зворотного зв’язку (проводити анкетування дітей, батьків, працівників);

• аналізувати інциденти (вивчати випадки насильства для запобігання повторенню).

3.5. Заходи з інформування:
• розміщувати інформаційні матеріали (плакати, брошури із контактами служб допомоги, контактні номери телефонів для анонімного звернення) у доступних місцях для дітей та їхніх законних представників.

3.6. **ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ ТА НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ І ПІДТРИМКИ (ЗГІДНО ПОРЯДКУ**

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 28 грудня 2019 року № 1646, В редакції Наказу Міністерства освіти і науки України № 961 від 18.06.2026)

3.6.1. Заходи виховного впливу в закладі освіти застосовуються для відновлення та нормалізації відносин між кривдниками, постраждалими особами і свідками насильства, недопущення повторення випадків насильства та здійснення загальної превенції випадків насильства.

3.6.2. Заходи виховного впливу мають забезпечувати корекцію поведінки кривдників, зокрема виправлення деструктивних реакцій і способів поведінки у міжособистісних стосунках, а також надання психологічної допомоги та підтримки постраждалим особам і свідкам насильства.

3.6.3. Комплекс заходів виховного впливу визначається та реалізується таким чином, щоб:

- не завдавати додаткової шкоди психологічному стану учасників освітнього процесу;
- не допускати повторної травматизації;
- забезпечувати право дитини на безпечне освітнє середовище;
- відповідати найкращим інтересам кожної залученої дитини.

3.6.4. Застосування заходів, спрямованих на примирення сторін, допускається виключно:

- за добровільною згодою постраждалої дитини та її законних представників;
- за умови відсутності ризику повторного насильства або заподіяння шкоди;
- з урахуванням висновку практичного психолога — за наявності.

3.6.5. Комплекс заходів виховного впливу щодо учасників освітнього процесу визначає комісія з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, склад якої затверджується керівником закладу освіти.

3.6.6. Рішення комісії про застосування заходів виховного впливу має містити, зокрема:

- мету, конкретні завдання, зміст, методи та форми заходів виховного впливу, психологічної допомоги та підтримки;

- критерії визначення співвідношення між запланованими та отриманими результатами;
- строки та суб'єктів, відповідальних за реалізацію відповідних заходів;
- обґрунтування відповідності запропонованих заходів найкращим інтересам кожної залученої дитини.

3.6.7. Комісія здійснює моніторинг ефективності застосування визначених нею заходів виховного впливу та, у разі необхідності, коригує їх.

3.6.8. Заходи виховного впливу реалізуються педагогічними працівниками закладу освіти, фахівцями служби у справах дітей та центру соціальних служб із залученням необхідних фахівців з надання правової, психологічної, соціальної та іншої допомоги, у тому числі представників територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України та інших суб'єктів реагування на випадки насильства.

3.6.9. Психологічний та соціально-педагогічний супровід застосування заходів виховного впливу здійснюють у межах своїх посадових обов'язків практичний психолог та соціальний педагог — за наявності, зокрема шляхом:

- діагностики рівня психологічної безпеки та аналізу її динаміки;
- розроблення заходів психологічної підтримки постраждалої особи та їх реалізації із залученням і за згодою батьків або інших законних представників дитини;
- розроблення заходів психологічної підтримки кривдника та їх реалізації із залученням і за згодою батьків або інших законних представників дитини;
- надання консультативної допомоги всім учасникам освітнього процесу;
- розроблення та реалізації профілактичних заходів.

3.6.10. Діти, які вчинили булінг (цькування) або стосовно яких вчинено булінг (цькування), мають право на отримання послуги із соціально-психологічної реабілітації відповідно до пункту 22 Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 червня 2020 року № 585.

3.6.11. У разі направлення особи, яка вчинила булінг (цькування), рішенням суду для проходження програми для дітей та інших осіб, які вчинили булінг (цькування), керівник закладу освіти зобов'язаний сприяти проходженню такою особою цієї програми.

За відсутності судового рішення про направлення особи, яка вчинила булінг (цькування), комісія може рекомендувати такій особі пройти зазначену програму на добровільній основі. Діти віком до 16 років можуть пройти таку програму за

згодою батьків або інших законних представників дитини. Керівник закладу освіти зобов’язаний сприяти проходженню такою особою цієї програми.

3.6.12. Комісія може рекомендувати особам, які стали свідками або постраждали від насильства, зокрема булінгу (цькування), проходження Типової програми для дітей та інших осіб, які постраждали від булінгу (цькування) або стали його свідками. Керівник закладу освіти зобов’язаний сприяти проходженню такими особами цієї програми.

3.6.13. Застосування заходів виховного впливу, надання психологічної допомоги та підтримки, а також здійснення соціально-психологічного супроводу проводяться з урахуванням найкращих інтересів дитини, принципів безпеки, конфіденційності, недопущення повторної травматизації та відповідно до законодавства України.

IV. ПРОЯВИ, ЯКІ СВІДЧАТЬ ПРО ВИПАДКИ НАСИЛЬТВА, БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

4.1. Проявами, які можуть свідчити про випадок насильства, зокрема, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- неврівноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- різка зміна звичної для дитини поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;
- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати заклад освіти;
- депресивні стани;
- аутоагресія (самоушкодження);
- суїцидальні прояви;
- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття;

- вимагання особистих речей, їжі, грошей;
- пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей;
- жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення інформації сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- фото-, відео- та аудіоматеріали образливого змісту, фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- поширення інформації з метою заподіяння шкоди.

4.2. Про наявність ознак насильства може свідчити вчинення будь-кого умисного діяння, що вчиняється всупереч волі, бажання, без згоди постраждалої особи та порушує її права, свободи, законні інтереси та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків, зокрема:

позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх та інших послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;

словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, поширення фото-, відео- та аудіоматеріалів знущань, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;

будь-яка небажана форма вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток, фото-, відео- та аудіоматеріалів сексуального (інтимного) змісту;

будь-які небажані фізичні дії, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів.

4.3. **Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення насильства особою стосовно дитини**, з якою вони є учасниками колективу закладу освіти, або дитиною стосовно іншого учасника цього колективу.

Насильство вважається систематичним, якщо воно вчиняється два і більше разів протягом 12 місяців з дня реєстрації повідомлення про перший випадок насильства або з дня вчинення першого насильства (незалежно від наявності повідомлення та/або реєстрації повідомлення про перший випадок насильства).

V. ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МОЖЛИВИЙ ВИПАДОК НАСИЛЬСТВА БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

5.1. Будь-який працівник закладу освіти, здобувач освіти, інший учасник освітнього процесу, який помітив прояви, які можуть свідчити про випадок насильства, чи виявив ознаки насильства стосовно учасника колективу, повинен повідомити про це керівника закладу освіти.

Таке повідомлення може бути подане в усній або письмовій формі, у тому числі анонімно.

У разі якщо у вчиненні насильства підозрюється керівник закладу освіти, повідомлення подається засновнику закладу освіти або відповідному органу управління, якому підпорядковується цей заклад освіти.

Засновник закладу освіти або відповідний орган управління, якому підпорядковується заклад освіти, у разі надходження повідомлення стосовно керівника закладу освіти забезпечує виконання завдань і функцій, передбачених для керівника суб'єкта, визначених абзацами восьмим — десятим пункту 5 Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513.

5.2. Кожне повідомлення, що надійшло до керівника закладу освіти, реєструється у день його надходження у спосіб, визначений закладом освіти.

Якщо повідомлення надійшло у вихідний, святковий, інший неробочий день або в позаробочий час, що визначені відповідно до закону, його реєстрація відбувається в перший за ним робочий день.

5.3. Протягом однієї доби з дня реєстрації повідомлення керівник закладу освіти зобов'язаний його розглянути.

5.4. забезпечення функціонування механізму подання повідомлень, який передбачатиме:

• інформування учасників освітнього процесу про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми;

• забезпечення функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення.

VI. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ

6.1. Керівник комунальному закладі «Вінницька початкова школа № 5»:

- здійснює заходи, визначені пунктом 5 Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513 та в Типовій програмі унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 р. № 658 (Офіційний вісник України, 2025 р., № 53, ст. 3700):
- затверджує положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми закладі з урахуванням положень Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 р. № 658, та цього Порядку, забезпечує його оприлюднення, обов'язкове ознайомлення з ним працівників та здійснює контроль за його виконанням;
- за погодженням із службою у справах дітей за місцем розташування закладу формує склад комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми (далі — комісія), організовує її роботу, оприлюднює інформацію про склад комісії;
- організовує інформування працівників закладу про захист дітей від усіх форм насильства та жорстокого поводження, зокрема про види і форми жорстокого поводження з дітьми, насильства стосовно дітей і за участю дітей, ознаки різних форм насильства та жорстокого поводження, порядок взаємодії закладів з метою реагування на такі випадки та організації надання дитині необхідної допомоги, дії та заходи щодо надання дитині екстреної допомоги у зв'язку із загрозою внаслідок насильства її життю та здоров'ю;
- розглядає усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, які сталися у приміщенні, на території закладу або під час заходів поза його межами, організатором (співорганізатором) яких є заклад (далі — повідомлення), протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує опрацювання комісією отриманих повідомлень;
- сприяє проходженню особами, які вчинили насильство та/або жорстоке поводження з дитиною, стали свідком та/або постраждали від насильства та жорстокого поводження (далі — сторони насильства та/або жорстокого поводження з дитиною), відповідної програми для таких осіб.
- забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників закладу роботи з дітьми та молоддю з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

6.2. **Керівник закладу освіти зобов'язаний:**

- Забезпечити функціонування механізму подання та отримання повідомлень про можливі випадки насильства, зокрема булінгу (цькування), який передбачає:
- інформувати здобувачів освіти, їхніх батьків або інших законних представників, працівників закладу освіти про обов'язок повідомляти про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, зокрема булінгу (цькування), а також про визначені закладом освіти способи подання таких повідомлень;
- забезпечити функціонування доступних і безпечних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства, зокрема письмового повідомлення, усної заяви, телефонного зв'язку, електронного листа, скриньки для паперових повідомлень та інших способів, визначених цим Положенням;
- забезпечити можливості подання повідомлення анонімно за бажанням особи, яка його залишила;
- визначити особи, відповідальної за реєстрацію та облік повідомлень про можливі випадки насильства у паперовій та/або електронній формі;
- забезпечити реєстрацію та обліку отриманих повідомлень у спосіб, визначений закладом освіти, із дотриманням вимог законодавства щодо захисту персональних даних та конфіденційності інформації.

6.3. **У разі виявлення ознак насильства,** визначених пунктом 8 розділу I Порядкку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, **керівник закладу освіти зобов'язаний:**

1) невідкладно (у строк, що не перевищує трьох годин з часу виявлення ознак насильства):

- вжити заходів для припинення насильства та унеможливлення повторного вчинення насильства;
- повідомити про це батьків дитини (крім випадку, коли кривдниками дитини є батьки);

- письмово повідомити уповноважений підрозділ органу Національної поліції України та службу у справах дітей за місцем розташування закладу освіти з одночасним інформуванням про це територіального органу Національної соціальної сервісної служби України, Державної служби у справах дітей письмово повідомляти уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до постанови КМУ від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах»;
- за потреби викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги;

2) не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення скликати засідання комісії з розгляду випадків насильства та/або жорстокого поводження з дітьми (далі — комісія).

У разі виявлення ознак домашнього насильства керівник керується законодавством про запобігання та протидію домашньому насильству.

У разі не виявлення ознак насильства, визначених пунктом 8 розділу І цього Порядку, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на **предмет наявності ризиків насильства,** після чого вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

6.4. **У випадку виявлення насильства та/або жорстокого поводження з дитиною з боку керівника закладу** працівники, батьки, інші законні представники дитини або свідки цього випадку повинні повідомити засновнику ОТГ чи міської ради або відповідному органу управління, якому підпорядковується заклад

6.5. Засновник закладу або відповідний орган управління, якому підпорядковується заклад, у разі надходження повідомлення стосовно керівника закладу забезпечує виконання завдань і функцій, передбачених для керівника закладу, визначених абзацами восьмим — десятим цього пункту.

6.6. У разі відсутності керівника закладу чи особи, на яку покладено виконання обов'язків керівника закладу, функції керівника, передбачені цим пунктом, виконує засновник або відповідний орган управління, якому підпорядковується заклад.

VII. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ

КОМУНАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ «ВІННИЦЬКА ПОЧАТКОВА ШКОЛА № 5»

7.1. У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною працівники закладу освіти зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з нею;
- за потреби надати домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання дитині екстреної медичної допомоги;
- повідомити керівнику закладу, невідкладно звернутися до органів Національної поліції, повідомити батькам або іншим законним представникам дитини у паперовій або електронній формі, крім випадків, коли керівник закладу, батьки або інші законні представники є кривдниками дитини

VIII. КОМІСІЯ З РОЗГЛЯДУ ВИПАДКІВ НАСИЛЬСТВА ТА/АБО ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

8.1. Порядок формування і затвердження складу комісії, регламент її роботи, мета, завдання, принципи її діяльності, права і обов'язки членів комісії визначаються Порядком реагування на випадки насильства та

жорстокого поводження з дітьми, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 19 листопада 2025 року № 1513

8.2. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

Склад комісії формується з урахуванням її основних завдань та затверджується керівником закладу.

Склад комісії не може бути менше п'яти осіб. До нього входять голова, заступник голови, секретар та члени комісії.

До складу комісії входять працівники комунальному закладі «Вінницька початкова школа № 5», зокрема:

- педагогічні (науково-педагогічні) працівники,
- практичний психолог
- соціальний педагог
- представники служби у справах дітей за місцем розташування закладу та надавача соціальних послуг,
- представник уповноваженого підрозділу органу Національної поліції (за згодою).

До складу комісії не може входити працівник закладу, щодо якого надійшло повідомлення.

Член комісії, щодо якого надійшло повідомлення, виключається із складу комісії.

Кожен член комісії повинен не допускати конфлікту інтересів під час виконання своїх обов'язків. У разі виявлення конфлікту інтересів член комісії зобов'язаний негайно письмово повідомити про це голові комісії. У разі виявлення конфлікту інтересів голови комісії він має утриматися від участі в опрацюванні відповідного повідомлення, письмово повідомивши заступнику голови комісії. У такому разі функції голови комісії виконує заступник голови комісії.

8.3. Комісія у своїй діяльності керується Законами України "Про інформацію", "Про захист персональних даних", "Про охорону дитинства", "Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей", постановами Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 "Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини" (Офіційний вісник України, 2008 р., № 76, ст. 2561), від 1 червня 2020 р. № 585 "Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах" (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779) та іншими актами законодавства.

8.4. Метою діяльності комісії є:

запобігання випадкам насильства та жорстокого поводження з дітьми під час провадження діяльності закладу;

з'ясування причин, які призвели до випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, та вжиття заходів для усунення таких причин.

8.5. **Діяльність комісії провадиться з дотриманням принципів:** законності; верховенства права;

забезпечення найкращих інтересів дитини; поваги та дотримання прав і свобод людини; неупередженого ставлення;
відкритості та прозорості;

конфіденційності та захисту персональних даних; невідкладного реагування;
комплексного підходу до розгляду випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною;

нетерпимості насильства та жорстокого поводження з дитиною та визнання його суспільної небезпеки.

8.6. До завдань комісії належать:

- збір інформації щодо обставин випадку насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, зокрема пояснень сторін насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною; опрацювання повідомлень, аналіз зібраної інформації щодо обставин, зазначених у повідомленні;

- оцінка потреб осіб, які є стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, в соціальних та психолого-педагогічних послугах і забезпечення таких послуг;

- надання рекомендацій щодо добровільного проходження особами, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, відповідної програми для таких осіб;

- підготовка пропозицій щодо внесення змін до положення про запобігання та протидію насильству та/або жорстокому поводженню з дітьми;

- здійснення моніторингу виконання рекомендацій комісії і надання відповідної інформації службі у справах дітей за місцем розташування закладу;

- розгляд висновків практичного психолога та соціального педагога або інших експертних висновків, що мають значення для об'єктивного розгляду заяви у разі їх надходження від батьків або інших законних представників дитини.

8.7. Комісія має право:

- оцінювати потреби сторін насильства та/або жорстокого поводження з дитиною в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, зокрема із залученням фахівців служби у справах дітей та надавача соціальних послуг;
- рекомендувати особам, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, проходження відповідної програми для таких осіб;
- визначати причини насильства та/або жорстокого поводження, а також необхідні заходи для усунення таких причин;
- здійснювати моніторинг ефективності соціальних та психолого- педагогічних послуг, заходів з усунення причин насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, заходів впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;
- надавати рекомендації для працівників закладу щодо доцільних методів здійснення заходів з дітьми, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною;
- надавати рекомендації для батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною.

8.8. Головою комісії є керівник комунальному закладі «Вінницька початкова школа № 5».

Головою комісії не може бути керівник закладу, щодо якого надійшло повідомлення.

Голова комісії:

організовує роботу комісії;

визначає функціональні обов’язки кожного члена комісії;

забезпечує дотримання строків та процедур;

визначає порядок денний і перелік питань, що підлягають розгляду; забезпечує моніторинг ефективності заходів реагування.

У разі відсутності голови комісії його обов’язки виконує заступник.

У разі відсутності голови комісії та його заступника обов’язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією під час засідання за поданням її секретаря.

У разі встановлення під час діяльності комісії факту вчинення головою комісії насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, голова комісії підлягає негайному виключенню із складу комісії. Виконання обов’язків голови комісії у такому випадку виконує його заступник.

8.9. **Секретар комісії забезпечує** підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається під час засідання за поданням голови комісії або його заступника.

8.10. Член комісії має право:

ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, брати участь у їх перевірці;

подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;

брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування; висловлювати окрему думку усно або письмово;
вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

8.11. Член комісії зобов'язаний:

особисто брати участь у роботі комісії;

не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;

виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;

брати участь у голосуванні.

8.12. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться очно, а в разі потреби — дистанційно чи у змішаному форматі, коли частина членів комісії беруть участь у її роботі дистанційно.

Дату, час, місце і формат проведення засідання комісії визначає її голова, за відсутності голови комісії — його заступник.

8.13. Засідання комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.
8.14. Секретар комісії не пізніше ніж за добу повідомляє членам комісії, а також іншим заінтересованим особам про порядок денний запланованого засідання, дату, час, місце і форму його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронній або паперовій формі.

8.15. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів затвердженого складу комісії. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови комісії. За відсутності голови комісії вирішальним є голос його заступника.

8.16. Факт вчинення булінгу (цькування) встановлюється виключно рішенням суду, яке набрало законної сили, і не є метою чи завданням комісії.

8.17. Рішення комісії приймаються з обов'язковим дотриманням принципу найкращих інтересів дитини. Комісія зобов'язана забезпечити право дитини бути вислуханою відповідно до її віку та рівня зрілості.

8.18. Вислуховування дитини на засіданні комісії **здійснюється безпосередньо у присутності батьків або їхніх представників та за участю практичного психолога або соціального педагога. Батьки можуть надати письмову згоду щодо проведення вислуховування дитини без їхньої участі. Дитина може надати у письмовій формі інформацію про факт(и) насильства або іншу відому інформацію.**

8.19. Факт вислуховування дитини, форма його проведення та основний зміст висловленої позиції підлягають обов'язковій фіксації в матеріалах розгляду. секретар комісії веде протокол засідання комісії за формою згідно з додатком 1.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватися принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право:

- ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії; ставити питання по суті розгляду;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

8.20. Голова комісії доводить до відома заінтересованих осіб та Державної служби у справах дітей рішення комісії згідно із протоколом засідання та здійснює контроль за його виконанням.

8.21. Строк опрацювання комісією повідомлень та виконання нею своїх завдань не має перевищувати 10 робочих днів із дня їх отримання керівником закладу.

IX. ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ З ПИТАНЬ УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ

9.1. Інформаційна робота з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження здійснюватиметься за такими напрямами (темами):

✔ розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства;

✔ методи профілактики булінгу серед дітей;

✔ використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами;

✔ надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми;

✔ порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності;

✔ дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства;

✔ алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

9.2. П**оширення інформаційних матеріалів**

9.3. Розміщення на інформаційних стендах у приміщенні закладу освіти, розповсюдження серед учасників освітнього процесу у формі буклетів (листівок);

✔ надсилання через батьківські, учнівські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті та його сторінках у соціальних мережах;

✔ проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників дитини.

9.4. Для проведення інформування учасників освітнього процесу можуть залучатися:

- експерти
- Фахівці
- представники органів влади
- служб у справах дітей
- уповноважених підрозділів органів Національної поліції
- надавачі соціальних послуг, закладів вищої освіти
- психологи

- соціальні педагоги
- фахівці в галузі права
- представники громадських об’єднань, іноземних неурядових організацій.

9.5. Інформування реалізується за рахунок:

- проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;
- проведення ігор та рольових прав, які моделюють реальні ситуації та допомагають дітям дізнатися про способи захисту порушених прав;
- впровадження занять за типом діяльності роботи з дітьми та молоддю з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;

- співпраці з психологами та соціальними працівниками для проведення групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству;

- організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);

- використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознайомлення з ознаками та формами насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої закладом роботи з дітьми та молоддю, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.

X. ПОРЯДОК УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ. ПРОВЕДЕННЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ

10.1. З метою унеможливлення насильства або жорстокого поводження з дітьми керівник _____ закладу та відповідальна особа забезпечує виявлення поведінки дітей, працівників закладу роботи з дітьми та молоддю, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження.

10.2. Недопустимою вважається поведінка, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення.

10.3. Індикаторами, які можуть вказувати на потенційні ризики спричинення насильства та жорстокого поводження з дітьми, є використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно дітей та в присутності дітей, застосування покарань до дитини, а також інші індикатори.

10.4. З метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною працівники працівники закладу повинні не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною.

10.5. У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

10.6. Унеможливлення насильства та жорстокого поводження включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

10.7. **Якщо за результатами розгляду повідомлення:**

10.7.1. **виявлено ознаки насильства та жорстокого поводження з дитиною**, керівник та відповідальна особа з постійно діючу комісію аналізує причини та умови, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;

10.7.2. **не виявлено ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною**, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

10.8. Оцінку ризиків здійснюють:

- адміністрація закладу освіти;
- практичний психолог та соціальний педагог;
- класні керівники (у межах роботи зі своїми класами);
- у разі потреби – створюється комісія (робоча група) з оцінки ризиків**.**

із залученням сторін, зокрема дітей.

10.9. Етапи проведення оцінки ризиків

10.9.1. **Підготовчий етап:**

- збір інформації про умови навчання, виховання та перебування дітей у закладі;
- аналіз середовища (класи, гуртки, позакласні заходи, територія).

10.9.2. **Виявлення факторів ризику:**

- наявність випадків булінгу чи конфліктів серед учнів;
- ознаки домашнього насильства чи недогляду дитини;
- відсутність належного контролю під час перебування дітей у закладі;
- педагогічні практики, що можуть містити елементи приниження чи тиску;
- неналежний психологічний клімат у класах та педагогічному колективі.

10.9.3. **Методи збору інформації:**

- анкетування учнів, батьків та педагогів (анонімне);
- індивідуальні та групові бесіди;
- спостереження у класах та під час перерв;
- аналіз звернень, повідомлень та зареєстрованих інцидентів.

10.9.4. **Оцінювання рівня ризиків:**

- високий ризик (наявність підтверджених випадків насильства або жорстокого поводження);
- середній ризик (виявлені передумови, конфлікти, ознаки психологічного тиску);
- низький ризик (відсутні прояви, але є окремі фактори, що потребують профілактики).

10.9.5. **Розробка заходів реагування:**

- для високого ризику – термінове інформування відповідних служб, забезпечення захисту дитини;
- для середнього ризику – проведення профілактичних заходів, корекційних занять, робота з батьками;
- для низького ризику – підтримання сприятливого середовища, інформаційно-просвітницька робота.

10.10. Періодичність оцінки ризиків

- планово – двічі на рік (на початку та в кінці навчального року);
- позапланово – у разі надходження повідомлень про насильство чи різке погіршення психологічного клімату.

Про невиконання, неналежне виконання керівником закладу та відповідальними особами повноважень щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми може бути повідомлено уповноваженій особі (координатору) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

XI. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ НАСИЛЬСТВУ, ЗОКРЕМА БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЮ), В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

11.1. Система запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в закладі освіти створюється керівником закладу освіти відповідно до Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 2025 року № 658.

11.2. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в закладі освіти має бути постійним системним процесом, спрямованим на:

- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання насильству, зокрема булінгу (цькування), та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- виявлення проявів і ознак насильства, зокрема булінгу (цькування), та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів протидії насильству, зокрема булінгу (цькування), та/або усунення потенційних ризиків його виникнення.

11.3. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в закладі освіти ґрунтується на принципах:

- найкращих інтересів дитини як найвищого пріоритету;
- недискримінації за будь-якими ознаками;
- ненасильницької поведінки в міжособистісних стосунках;
- партнерства та підтримки між педагогічним (науково-педагогічним) колективом закладу освіти і батьками (іншими законними представниками) дитини;
- особистісно-орієнтованого підходу до кожної дитини;

- розвитку соціального та емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерної рівності;
- участі учасників освітнього процесу в прийнятті рішень відповідно до положень законодавства та установчих документів закладу освіти.

11.4. Діяльність щодо запобігання та протидії насильству, зокрема булінгу (цькуванню), в закладі освіти має бути спрямована на:

- створення безпечного і здорового освітнього середовища в закладі освіти;
- визначення стану, причин і передумов поширення в закладі освіти насильства, зокрема булінгу (цькування);
- підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про насильство, зокрема булінг (цькування);
- формування в учасників колективу ненасильницьких моделей поведінки, культури діалогу та ненасильницької, безконфліктної комунікації, у тому числі шляхом залучення органів учнівського самоврядування до реалізації превентивних заходів із запобігання насильству, зокрема булінгу (цькуванню);
- заохочення всіх учасників освітнього процесу до активного запобігання насильству, зокрема булінгу (цькуванню).

XII. ВЗАЄМОДІЯ З УСТАНОВАМИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ У СФЕРІ УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ З ДІТЬМИ

12.1. Заклад освіти забезпечує постійну співпрацю з органами та установами, які реалізують заходи у сфері запобігання та протидії насильству, зокрема:

- службою у справах дітей;
- центрами соціальних служб для сім’ї, дітей та молоді;
- органами Національної поліції України;
- закладами охорони здоров’я;
- уповноваженими особами органів місцевого самоврядування.

12.2. У разі виявлення або підозри насильства над дитиною заклад освіти невідкладно повідомляє відповідні служби для організації захисту прав дитини.

12.3. Співпраця здійснюється шляхом:

- обміну інформацією про факти насильства чи ризики його вчинення (з дотриманням законодавства щодо захисту персональних даних);
- проведення спільних профілактичних та інформаційних заходів;

- участі представників служб у консиліумах та педагогічних радах за потреби;
- координації дій у випадках кризових ситуацій.

12.4. Усі дії з взаємодії із зовнішніми установами фіксуються у відповідній документації закладу освіти.

12.5. Контроль за своєчасністю та повнотою взаємодії покладається на керівника закладу та заступника з виховної роботи.

XIII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

13.1. Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми набирає чинності з дня його затвердження наказом керівника.

13.2. Положення є обов'язковим для виконання всіма працівниками закладу, учасниками освітнього процесу та підлягає оприлюдненню у доступних для ознайомлення місцях.

13.3. У разі внесення змін до чинного законодавства України, що регулює питання запобігання та протидії насильству, до Положення вносяться відповідні зміни.

13.3.1. Зміни та доповнення до Положення можуть бути внесені будь яким учасником освітнього процесу за поданням до педагогічної ради, вносяться за ухвалою педагогічної ради закладу освіти і вводитися в дію наказом керівника закладу

13.4. Контроль за виконанням Положення здійснює керівник закладу або уповноважена ним особа.

13.5. Відповідальність за невиконання або неналежне виконання вимог цього Положення несуть працівники закладу освіти згідно з чинним законодавством України.

Введено в дію наказом директора від 28 серпня 2026 р. №_____